

Даний аспект системи педагогічної підготовки, виділений в Проекті, заслуговує особливої підтримки, вважаючи на мистецьку евристику художньої, спеціально музичної творчості кінця ХХ – початку ХХІ століття, в якій інструментальна звукова абстракція впевнено відсторонила вокально-пісенний заряд, що традиційно, від старовини "козацької доби" і аж до України М. Гоголя і Т. Шевченка, Л. Українки і М. Леонтовича, живив національний погляд на світові цінності.

Аналіз матеріалів Проекту дає змогу дійти висновку, що поставлені мета і завдання комплексу теоретико-методологічних розробок і практичних впроваджень "едукації людини" в культурно-мистецькій сфері досягнуті, виділені новітні ефективні технології навчання і виховання, заявлені у вишуканій різноспрямованості фахових ланок творчої підготовки майбутніх діячів культури і мистецтв.

Точність і деталізованість описів технологічних виборів виступає в пролонгації теоретичних заasad, розгорнутих на висоті філософсько-культурологічних принципів та культурологічно-мистецьких постулатів у працях В. Д. Шульгіної, В. В. Вовкуна. Априорною є практична затребуваність едукативних технологій, які безпосередньо інсталюють узагальнення філософсько-культурологічного рівня.

Вищезазначене дає змогу рекомендувати Комплекс робіт "Теоретико-методологічна розробка та практичне впровадження ефективних технологій навчання і виховання культурно-мистецької сфери", підготовлений колективом Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, на здобуття Державної премії України в галузі освіти в номінації "Наукові досягнення в галузі освіти".

Рощенко Олена Георгіївна
доктор мистецтвознавства, професор,
проректор з науково-педагогічної та
творчо-виконавської роботи
Харківської державної академії культури

РЕЦЕНЗІЯ

на комплекс робіт "Теоретико-методологічні розробки та практичне впровадження ефективних технологій навчання та виховання фахівців культурно-мистецької сфери" / Complex of works "Teoretiko-methodological workings out and practical introduction of effective technologies of training and education of professionals in culture and art sphere", представлений колективом авторів у складі: Шульгіна В. Д. / Shulgina V. D.; Белявіна Н. Д. / Belyavina N. D.; Вовкун В. В. / Vovkun V. V.; Корисько Н. М. / Korysko N. M.; Шалапа С. В. / Shalapa S. V.; Грищенко В.І. / Gryshchenko V.I.; Прищенко С.В. / Pryshchenko S.V.; Антонович Є.А. / Antonovich E.A.

Комплекс робіт "Теоретико-методологічні розробки та практичне впровадження ефективних технологій навчання та виховання фахівців культурно-мистецької сфери" / Complex of works "Teoretiko-methodological workings out and practical introduction of effective technologies of training and education of professionals in culture and art sphere", представлений колективом авторів у складі: Шульгіна В. Д. / Shulgina V. D.; Белявіна Н. Д. / Belyavina N. D.; Вовкун В. В. / Vovkun V. V.; Корисько Н. М. / Korysko N. M.; Шалапа С. В. / Shalapa S. V.; Грищенко В.І. / Gryshchenko V.I.; Прищенко С.В. / Pryshchenko S.V.; Антонович Є.А. / Antonovich E.A., висунутий на здобуття Державної премії України в галузі освіти, утворюють два підручники з грифом Міністерства освіти і науки України, два підручники з грифом Міністерства культури України і одна монографія.

Комплекс робіт, що є предметом рецензування, системно охоплює напрями професійної освіти у різних галузях сучасної гуманітаристики. Поставивши за ціль виховання національної художньої еліти на основі узагальнення вчень історичного минулого та теоретичного осмислення вітчизняних і зарубіжних художніх практик сучасності, автори комплексу робіт створили цілісну систему науково-методичних матеріалів, призначених для фахового виховання майбутніх діячів культури та мистецтва. Даний комплекс робіт є значним кроком на шляху формування дидактичного забезпечення навчального процесу у вищих мистецьких і педагогічних навчальних закладах та інститутах підвищення кваліфікації.

Шляхи вирішення завдання створення національних висококваліфікованих культурно-мистецьких кадрів автори Комплексу робіт вбачають в урахуванні єдності процесів розвитку сучасної української держави і глобалізації світових культурних інституцій. Створюючи модель сучасної культурологічно-мистецької освіти, автори Комплексу робіт виходять з низки спільних методологічних положень, які визначають перспективи розвитку української держави в умовах світових процесів глобалізації.

Автори Комплексу робіт справедливо вважають, що умовою гармонізації суперечливих культуротворчо-мистецьких процесів сучасності має стати встановлення зв'язків між теорією культури та її реаліями, минулим, сьогоденним та прогностичним майбутнім, масовим та елітарним мистецтвом.

Виходячи з одвічного ідеалу гармонійно розвинутої особистості, відроджуючи вагомість давньогрецького критерію досконалості людини, вираженої поняттям калокагатії, автори Комплексу робіт вибудовують перспективну концепцію формування обізнаного митця та знавця законів розвитку культури.

Актуальність поданого на здобуття Державної премії України Комплексу робіт полягає у принамі йому інноваційній природі, зумовленої розробкою та впровадженням ефективних технологій навчання фахівців культурно-мистецької сфери, методик виховання діячів культури та мистецтв, формуванням дидактичного забезпечення навчального процесу вищих мистецьких і педагогічних навчальних закладів.

Представлені до нагородження Державною премією України у галузі освіти та науки монографія та чотири підручники об'єднує у комплекс робіт як цілісну систему наявності системно оформленої спільної мети – виховання гармонійно розвинутої особистості завдяки спираючому на прогресивну методологію та методику навчання/викладання, універсальний обсяг проблем та шляхів їх подолання у сфері культурологічно-мистецьких дисциплін.

Наукова новизна Комплексу робіт полягає у єдності теоретико-методологічного та практичного підходів до впровадження інноваційних технологій та методик навчання фахівців культурно-мистецької сфери. Виходячи з тлумачення змісту мистецької освіти як системи культурологічно-мистецьких знань, видів діяльності та компетентностей, спрямованих на сприйняття і творення мистецтва, автори Комплексу робіт "Теоретико-методологічні розробки та практичне впровадження ефективних технологій навчання та виховання фахівців культурно-мистецької сфери" розкрили сутність специфікації методів культурно-мистецької освіти, запропонували модель процесу виховання студентської молоді на основі доктрини національно-патріотичного, інтелектуального та художньо-естетичного виховання творчої особистості. Теоретична модель системи навчальної художньої комунікації та інформаційна модель оптимізації процесу виховання фахівців аудіовізуальної сфери, запропоновані Н. Д. Белявіною та В.І.Грищенко, інтегративна модель художньо-комунікативної діяльності музиканта-педагога, створена В. Д. Шульгіною, модель виховання хореографа-педагога, надана Н. М. Корисько і С. В. Шалапою, режисера-керівника масового дійства, обґрунтована В. В. Вовкуном, дизайнера візуально-інформаційного середовища та реклами, сформульована С.В.Прищенко та Є.А.Антоновичем, засвідчують єдність науково-методичних позицій авторів поданого на присудження Державної премії Комплексу робіт.

Практична цінність, властива Комплексу робіт, представлених на здобуття Державної премії України, полягає у властивій йому багатофункціональності, що сприяє забезпеченню потреб вітчизняної культурологічно-мистецької спільноти у розробці плідної професійної методології навчання, формуванню педагогічної майстерності представників різних видів мистецтва – музичного, сценічного, аудіовізуального, хореографічного та дизайну.

Аналіз Комплексу робіт показав, що для його авторів виховання національної художньої еліти постає як мета діяльності сучасного педагога-новатора вищих мистецьких навчальних закладів України.

Поданий на здобуття Державної премії України Комплекс робіт є узагальненням багаторічного науково-педагогічного та творчо-мистецького досвіду його авторів. Кожен з авторів матеріалів, поданих на здобуття Державної премії України у галузі освіти, постає як талановита особистість, в духовному світі якої поєднані великий викладацький досвід, високий рівень обдарованості та таланту у культурологічній та певній мистецькій сфері, здатність до узагальнення значних досягнень у культурологічно-мистецькій науці. Означеним синтезом, справжньою "системою талантів" (за Т. Майном) зумовлений особистий внесок кожного з авторів у розробку та впровадження результатів сумісної праці, присвяченої розробці теорії, методології та впровадженню ефективних технологій навчання у процес виховання фахівців культурно-мистецької сфери.

Валерія Дмитрівна Шульгіна – доктор мистецтвознавства, професор, автор близько 200 науково-методичних праць, з яких 7 – монографії, 15 – підручники, член Національної спілки композиторів України, Міжнародної асоціації діячів музичного мистецтва, Міжнародного товариства ЕУА, Міжнародної асоціації музичних бібліотек, архівних і документальних центрів (ІАМБ) – знаний в Україні і світі фахівець у сфері мистецтвознавства та педагогіки, зокрема музичної.

Актуальність одноосібного підручника В. Д. Шульгіної "Українська музична педагогіка" полягає в тому, що в ньому викладена цілісна концепція музично-педагогічної діяльності, розроблена на підставі узагальнення традицій національного і світового доробку в галузі музично-педагогічної науки і практики, продуктивно розвинених на основі впровадження перспективних авторських методик.

Наукова новизна підручника В. Д. Шульгіної "Українська музична педагогіка" зумовлена тим, що до створення сучасної інтегративної моделі музичного навчання-виховання автор долучає весь перспективний національний і світовий науковий досвід, системно узагальнюючи здобутки широкого кола гуманітарних дисциплін. Окрім синтезу, вибудована автором модель української музичної педагогіки базується на методі специфікації, завдяки якій широкий пласт затребуваних знань перетворюється на цілеспрямовані методичні рекомендації щодо здійснення успішного розвитку творчих здібностей учнів у процесі музичного навчання.

Теоретичний внесок В. Д. Шульгіної до вітчизняної науки зумовлений тим, що, розбудовуючи концепцію української музичної педагогіки, вчений виходить з широкого кола методологічних настанов,

які виникали у різні історичні часи і мають відношення до різних наук і наукових шкіл. З позицій національної філософії, викладених Г. Сковородою, П. Юркевичем, Д. Чижевським, М. Бердяєвим, В. Вернадським, автор підручника стверджує необхідність врахування в розбудові української музично-освітньої доктрини ментальних ознак національного мислення – антеїзму, кордоцентризму, екзистенціальності, духовності, гуманізму. Саме ці філософсько-ментальні позиції, властиві українському антропосу, стають тією основою, на якій вчений зрощує системну розбудову української музичної педагогіки. До формування ідеалу виховання духовності в українській музичній педагогіці фахівець долучає концепцію М. Костомарова, згідно якої корені історичної долі народу містяться в людській психіці; дослідження української національної психології з метою врахування основ національної самосвідомості. Методологічною засадою побудови сучасної української музичної педагогіки, на думку В. Д. Шульгіної, є національна традиція як механізм спадкоємності духовних цінностей. Саме спираючись на національні традиції, як демонструє автор підручника, обумовлює можливість здійснення процесу етнізації виховного процесу в музичних школах. Продуктивність принципу історизму як методологічної засади закладання основ української музичної педагогіки полягає в тому, що автор розглядає процес її формування, становлення і розвитку, починаючи з доби національного відродження XVII – першої половини XVIII ст. до початку XXI ст. В. Д. Шульгіна долучає до побудови доктрини української музичної педагогіки визначні концепції вітчизняної музично-педагогічної думки минулого, актуалізуючи її здобутки, виходячи із завдань сучасної музично-педагогічної науки. Принципом побудови основ сучасної української музичної педагогіки стає актуалізація перспективних настанов, сформованих у працях геніїв минулого, розпочинаючи зі спадку М. Дилецького, відкриттів М. Лисенка і К. Стеценка, до здобутків видатних педагогів межі XX-XXI ст. Залучення великих вчень і концепцій минулого до арсеналу сучасної музичної педагогіки постає запорукою її плідності і розквіту. Опора на систему наукових знань, залучених до розробки концепції української музичної педагогіки, надає підручнику В. Д. Шульгіної якостей фундаменталізму і об'єктивності.

Практичний внесок до української музичної педагогіки, властивий підручнику В. Д. Шульгіної, зумовлений тим, що автором запропонована оригінальна педагогічна технологія виховання та навчання, обумовлена, зокрема, введенням об'ємного дидактичного матеріалу у вигляді прикладів, питань для самоперевірки, численних практикумів, поетичних дидактичних ігор та свят для дітей, націлених на розвиток творчих здібностей учнів, уяви, любові до музичного мистецтва.

Белявіна Наталія Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, майже 10 років очолювала кафедру мистецьких технологій НАКККІМ. Створений Н. Д. Белявіною одноосібний підручник "Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін" постає як узагальнення плідного педагогічного та творчого досвіду його автора.

Актуальність підручника Н. Д. Белявіної з методології та методики викладання фахових мистецьких дисциплін полягає в його відповідності нагальним потребам сучасної національної аудіовізуальної освіти, а саме – створення навчального посібника, розробленого з урахуванням традицій, досягнень, досвіду та перспектив розвитку загальної педагогічної науки.

Новизна, властива підручнику Н. Д. Белявіної, зумовлена перспективністю розробки системи викладання спеціальних знань і умінь виховання/навчання фахівців аудіовізуальної сфери, а саме – звукорежисерів, на основі опертя на класичні методологічні засади класичної педагогіки. Підручнику притаманна трирівневість викладання матеріалу. Від узагальнення досвіду загальної педагогіки автор переходить до специфікації її положень у системі фахових мистецьких дисциплін і, нарешті, виходить на рівень викладання методологічних та методичних засад, а також практичних рекомендацій, призначених для вивчення основ аудіовізуального мистецтва. Н. Д. Белявіна переконливо розкриває специфіку вивчення та оволодіння основами звукорежисерської діяльності як мистецтвом та наукою.

Враховуючи, що звукорежисерська робота представляє собою синтез наук і мистецтв, зокрема психометрії, психології сприйняття, акустики, музично-теоретичних знань, автор підручника наголошує на тому, що створення майстерного аудіовізуального твору як найвищого підсумку фахової освіти є результатом узагальнення системи професійних знань і умінь первинного рівня.

Теоретичний внесок підручника Н. Д. Белявіної у процес виховання фахівців аудіовізуального мистецтва полягає у створенні цілісної моделі спеціалізованого навчання на основі системного узагальнення та подальшої специфікації досягнень загальної педагогіки. Обраний Н. Д. Белявіною дедуктивний метод викладання матеріалу зумовив логіку побудови як кожного проблемного розділу, так і підручника в цілому. Від системного викладання сталих визначень та концепцій, прийнятих у загальній педагогіці, автор закономірно переходить до вироблення моделі навчання у ВНЗ звукорежисерів, яка включає специфіковану систему знань, умінь, навичок та базується на відповідній єдності понять та категорій. Створена у підсумку оригінальна модель оптимізації навчального процесу виховання звукорежисерів, що оснований на синтезі наукових, художньо-естетичних, мистецьких знань та творчих і технологічних умінь, передбачає досягнення триєдності процесів сприйняття, навчання та творчості.

Практичний внесок підручника Н. Д. Белявіної зумовлений наданими автором умовами еволюції змісту навчання аудіовізуального мистецтва, завдяки чому відбувається зміна іпостасей студента від реципієнта до виконавця, від виконавця – до автора художнього твору. Надані в підручнику плани тьюторських практичних занять у сукупності з інтерактивними методами мистецького навчання

містять конкретні шляхи складання авторської звукової партитури вистави (концерту). Розроблена Н. Д. Белявіною технологія створення художнього твору як взірця аудіовізуального мистецтва має значні перспективи з точки зору впровадження до навчального процесу ВНЗ України.

Вовкун Василь Володимирович – художній керівник Львівського національного театру опери та балету імені С. Крушельницької, професор кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва НАКККіМ, заслужений діяч мистецтв України, народний артист України, у 2007-2010 рр. міністр культури і мистецтв України, учений-культуролог і знаний режисер, який організував більше 350 культурно-мистецьких заходів в Україні та за її межами. Зміст одноосібного підручника В. В. Вовкуна "Мистецтво режисури та масових видовищ" відображає універсальну мистецьку обдарованість та багатющий досвід автора, особистість якого об'єднує іпостасі вченого і художника.

Актуальність підручника В. В. Вовкуна в контексті національного театрального мистецтва полягає у системній єдності наступних положень: спираючись на новітні положення культурології та театрознавства, окреслення небезпечних і перспективних шляхів розвитку національної масової культури часів незалежності України, актуалізація концепцій видатних режисерів та акторів ХХ століття, врахування досвіду кіномистецтва, розгляд масової культури, що базується на синтезі мистецтв та сучасних технологій, як міфотворчості, якій властиві одухотворення та матеріалізація, паралельні видива, трансфертабельність створюваного твору. Наведені у підручнику з

мистецтва режисури шляхи виходу з плебелізації національної культури як кітчу, повернення до втраченої за часи імперської політики та постімперської доби елітарної культури, до "гуманної атури нації" (за Л. Костенко) уможливорюються завдяки безмежності сценічного часопростору масового видовища, уподібненого до міфосвіту. Надання масовим видовищам значення національного міфу, тлумачення функції режисера як деміурга, що створює світ, який існує за божественними законами, постає як актуальне завдання культурології і мистецтвознавства, яке підіймає і вирішує вчений і режисер В. В. Вовкун.

Наукова новизна підручника В. В. Вовкуна полягає у створенні ідеальної парадигми масової культури України. Завдяки закладенню в основу мистецтва масової культури принципу парадоксу, сутність якого зумовлена синтезом, на перший погляд, непеєднуваних засобів виразності, автор доводить доцільність тлумачення функції режисера як митця-міфотворця, що охоплює власною творчою енергією усіх тих, хто опиняється у межах театрального часопростору, в наслідок чого створюване масове видовище набуває значення міфотворчості (міфосвіту). Тлумачення масового видовища як міфотворчості, запропоноване В. В. Вовкуном, здатне вирвати людину з тенет профанного часу, де діють низькопробні розваги і видовища, повернувши її до висоти тієї сакральної дії, що у прадавні святі часи об'єднувала людський рід із божественним началом.

Теоретичний внесок підручника В. В. Вовкуна у культурологію, театрознавство та мистецтвознавство полягає в розробці теорії і історії мистецтва режисури масових видовищ – найскладнішого виду наукового аналізу у сфері культурології, філософії, мистецтвознавства. Автор послідовно викладає систему ідей і проблем, які постають перед сучасною масовою культурою та культурологією, пропонує шляхи їх вирішення. Відтворення культурної конфігурації незалежної України, наданої у підручнику, що є предметом аналізу, знаходить специфічне відображення у дзеркалі масових видовищ, що, сповнені діалектичним відтворенням буття, містять умови медіації суспільних і митецьких протиріч.

Практичний внесок підручника В. В. Вовкуна визначається його значущістю в контексті творчої діяльності режисера масових видовищ. Спираючись на багатющий власний творчий досвід та доробок, автор підручнику, уособлюючи в собі іпостасі режисера, актора, сценариста, продюсера та культуролога, з висоти третьої національно-визвольної хвилі 2013-2014 рр., враховуючи недоліки і переваги мистецької політики доби попередніх революційних поривів, автор розробляє результативні технології та алгоритм режисури масових видовищ, формує шляхи втілення національної ідеї, месіанства національного театрального та режисерського мистецтва з метою остаточного подолання довготривалої маргіналізації та плебеїзації української культури. Властивий автору оригінальний літературний стиль викладення, оснований на поєднанні проблемного та образно-метафоричного типів мислення, зумовлює зацікавленість читача, що сприяє результативному усвідомленню матеріалу.

Грищенко Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник завідувача, доцент кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва НАКККіМ. Підручник "Композиція та комп'ютерне аранжування" написаний, з одного боку, у науково-педагогічному руслі, з іншого – може бути використаний як професіоналами, так і аматорами, композиторами-початківцями різного віку.

Актуальність підручника полягає у створенні моделі оптимізації навчального процесу виховання фахівців мистецької аудіовізуальної сфери (звукорежисерів, аудіо-інженерів, композиторів, музикознавців) на основі сучасних технічних та програмних комп'ютерних музично-інформаційних технологій навчання.

Теоретичний внесок підручника – розробка дидактичних процесів вивчення технологій комп'ютерного аранжування, набутті загальнотеоретичних та практичних знань, та компетентностей, що поєднуються з творчою спрямованістю їх застосування у діяльності фахівця аудіовізуальної сфери.

Практичний внесок підручника стосується набуття спеціальних умінь і навичок для створення мистецької продукції (кліпу, аудіо- і відеодисків) з урахуванням специфіки сучасної арт-сфери та вимог її споживача – молодіжної студентської молоді.

Прищенко Світлана Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент, професор, в.о. завідувача кафедри графічного дизайну НАКККіМ має багаторічний досвід у розбудові національної дизайнерської та рекламної освіти, та Антонович Євген Антонович – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри графічного дизайну НАКККіМ, відомий художник-педагог, дизайнер-рекламіст, мистецтвознавець, культурно-просвітній діяч в галузі етнодизайну, автор близько 200 науково-методичних публікацій автору підручника "Основи рекламного дизайну".

Актуальність підручника – сучасна реклама один із засобів комунікації та виховання культури споживання громадян, вона потребує особливої уваги фахівців з розробки засобів художньої виразності та дизайну. Представлені у підручнику критерії підходу до реклами – вагомий внесок у підготовку фахівців дизайнерів та рекламистів.

Новизна, властива підручнику, полягає у розробці комплексної моделі виховання дизайнера візуально-інформаційного середовища (Прищенко С. В.) та моделі художньо-проектної діяльності дизайнера (Антонович Є. А.)

Теоретичний внесок підручника – у розробці методики проектування об'єктів дизайну: синтезу соціокультурних, кольорово-графічних і маркетингових аспектів; методики естетичного аналізу рекламних творів (критерії оцінки, стилістичні особливості, комерційні чинники, формовий стиль).

Практичний внесок підручника у структурованості арсеналу художньо-графічних засобів у сукупності з комп'ютерними технологіями, він передбачає використання практичних засад щодо реалізації міжнародних науково-творчих проектів, розробки тематичних сайтів та дистанційних курсів дисциплін; використання словника фахових термінів дизайнера візуально-інформаційного середовища та реклами як енциклопедичний комплекс класичної термінології образотворчого мистецтва, дизайну та реклами тощо.

Світлана Вікторівна Шалапа – доцент кафедри хореографії, заступник директора з виховної роботи Інституту мистецтв НАКККіМ, майстер спорту з художньої гімнастики, хореограф-педагог, автор 138 хороших постановок, та Наталія Михайлівна Корисько – доцент, заступник завідувача кафедри хореографії НАКККіМ, заслужений працівник культури України, що здійснила більше 50 хореографічних постановок, – автори двотомного підручника "Методика роботи з хореографічним колективом".

Актуальність підручника С. В. Шалапи та Н. М. Корисько зумовлена тим, що в ньому окреслено коло нагальних питань та завдань методичного характеру, що постають перед хореографією як видом мистецтва та навчальною дисципліною. Зокрема, хореографічна освіта представлена в єдності двох напрямів: по-перше, розгалуженої мережі спеціальних навчальних закладів (від хореографічних училищ до ВНЗ, де відбувається виховання майбутніх артистів балету, педагогів, балетмейстерів) і, по-друге, самодіяльного хореографічного мистецтва, у зв'язку з яким постає проблема професійної підготовки керівників аматорських колективів.

Новизна, властива підручнику С. В. Шалапи та Н. М. Корисько, зумовлена систематизацією і узагальненням професійних знань і умінь, необхідних фахівцю для роботи з хореографічним колективом.

Теоретичний внесок підручника С. В. Шалапи та Н. М. Корисько до методики роботи з хореографічним колективом полягає у викладенні історії та теорії хореографії як мистецтва, навчальної дисципліни та виконавської практики, розробці типології видів хореографічних колективів, визначенні функцій керівника хореографічного колективу, тлумаченні спеціаліста сфери хореографічного мистецтва як гармонійно розвиненої особистості, яка володіє системою знань і умінь як з мистецтва танцю, так і з живопису, скульптури, архітектури, літератури, театру, музики. Отже, синтез мистецтв – той основоположний метод, на підставі якого автори підручника формують особистість сучасного хореографа як митця, викладача та науковця. Автори підручника ставлять перед хореографом завдання вироблення аналітизму мислення, здатності до самоаналізу з метою визначення власної мистецької позиції та творчого кредо, а також шляхів його реалізації. Осмислення специфіки хореографічної пам'яті та її видів поєднано з наданням різновидів мнемотичної фіксації танцювальних рухів. Тлумачення хореографічного твору як художнього тексту сприятиме залученню до підручника сучасних інтерпретологічних розвідок. У підсумку всебічного розгляду завдань і рівнів хореографічної освіти авторами підручнику складено модель фахового досвіду майбутнього керівника хореографічного колективу, надано цілісну систему професійної хореографічної освіти.

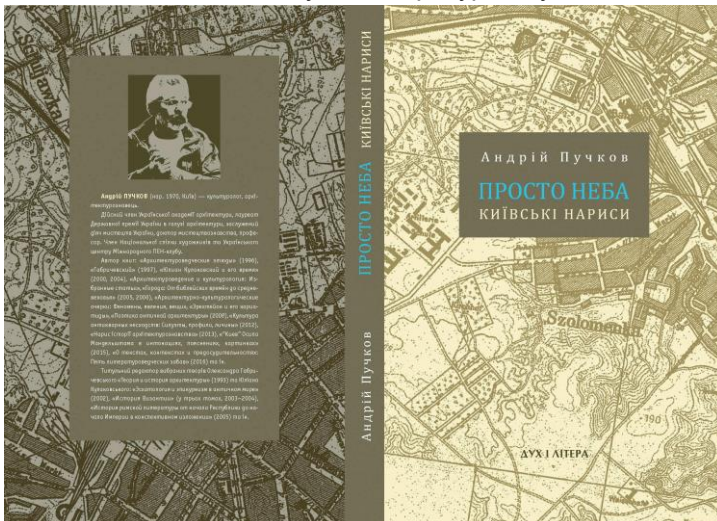
Практичний внесок підручника С. В. Шалапи та Н. М. Корисько у систему національної хореографічної освіти зумовлений тим, що на основі узагальнення досвіду провідних майстрів хореографії, націленості на його використання у творчій та педагогічній роботі колег, авторами підручника надані методичні рекомендації щодо керівництва дитячим хореографічним колективом, диференціації фахової діяльності за організаційними, навчально-виховними та постановочними видами роботи, складання документації з планування та обліку навчального процесу, методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін, основи організації хореографічних фестивалів та конкурсів. Підручник містить правила запису хореографічних рухів та форми запису вправ і художніх творів, практичні поради та взірці складання навчальних планів, добору репертуару. У підсумку авторами підручнику сформований цілісний процес організації навчального процесу хореографічного колективу від правил прийому до випуску спеціаліста.

Враховуючи зазначені вище властиві Комплексу робіт "Теоретико-методологічні розробки та практичне впровадження ефективних технологій навчання та виховання фахівців культурно-мистецької сфери" / Complex of works "Teoretiko-methodological workings out and practical introduction of effective technologies of training and education of professionals in culture and art sphere", представлений колективом авторів у складі: Шульгіна В. Д. / Shulgina V. D.; Белявіна Н. Д. / Belyavina N. D.; Вовкун В. В. / Vovkun V. V.; Корисько Н. М. / Korysko N. M.; Шалапа С. В. / Shalapa S. V.; Грищенко В. І. / Gryshchenko V. I.; Прищенко С. В. / Pryshchenko S. V.; Антонович Є. А. / Antonovich E. A. актуальність, наукову новизну, теоретичну і практичну значущість у сфері культурологічної та мистецької освіти, вважаю за доцільне підтримати рекомендацію означеного Комплексу робіт, розробленого представниками професорсько-викладацького складу НАКККіМ, на здобуття Державної премії України в галузі освіти.

Станіславська Катерина Ігорівна
доктор мистецтвознавства, професор,
професор Київського національного
університету театру, кіно і телебачення
ім. І. К. Карпенка-Карого
ekaterinaiii@ukr.net

ПРО НЕБО І ЗЕМЛЮ: РОЗДУМИ ВГОЛОС: рецензія на книгу: Пучков А. Просто неба: Київські нариси

Рецензія на книгу, як літературно-публіцистичний жанр, своєю появою може виконати водночас

кілька завдань: потішити самолюбство письменника, вдовольнити амбіції рецензента, реалізувати маркетингові функції видавництва, привернути увагу потенційного читача до книги. Все це рецензія ймовірно може здійснити. Або – не здійснити (професіоналізм, доречну стилістику, мету і спрямованість на конкретну задачу, баланс об'єктивного/суб'єктивного та раціонального/емоційного ніхто не відмінює). Неспростовним лишається одне: оприлюднена, надрукована рецензія потрапляє у світовий архів, з якого не зникне ніколи. І хоча цей архів є віртуальним за формою, він абсолютно реальний за змістом і суттю. Оскільки письменник пише, бо не може не писати (це сенс його життя), потрапляння книжок у світовий архів завжди є виправ-

даним. А от рецензент може не писати, але ж береться за це з певних власних міркувань – саме тому відповідальність рецензента вища за відповідальність автора. Відповідальність перед ким? Перед собою, надрукованим словом, світовим архівом. І ще – перед читачем.

Дорогий читачу! Якщо ти не читав рецензовану книгу – можливо, зацікавишся і прочитаєш. Якщо читав – може, з'явиться бажання вступити в полеміку і висловити свої бачення і враження від книжки. В обох випадках запрошую тебе до спілкування – усного чи писемного, безпосереднього й опосередкованого, зовнішнього або внутрішнього. Саме тому подальший виклад є радше роздумами з приводу прочитаної книги, аніж її критичним аналізом.

Відкриваючи книжку Андрія Пучкова, відразу отримуєш авторське напуття, що спрямовує тебе у три київські царини: "Київ і земля", "Київ і слово", "Київ і камінь". Що ж, давайте пройдемося пучковським Києвом.

Перший "києво-земний" розділ негайно захопить і заховає у себе: текст яскравий, оригінальний, смаковитий. Три нариси цього розділу ніби поділили між собою земні стихії. І перший нарис – "Рыба Днепр: Прибрежные наблюдения" – уособлює, звісно, Воду. Автор каже лагідно: водичка.

Складається враження, що це не лише узбережні, а й надводні та підводні спостереження: так глибоко, широко і високо простягається любов автора до живої істоти – річки Дніпра. Хвилі-абзаци набігають на берег захопленого сприйняття, і ти – в щасливих бризках неусвідомленого розуміння головного – чекаєш на нову хвилю, ще, ще і ще, як дитина, котра не бажає вийти з води. А що – головне? Причетність до читаного. До цієї водички, до цього краю.